

at høre, som de Herrer ikke have hørt fremsat af nogen foregaaende Taler. Det ærede Medlem for Maribo Amts 3die Valgkreds (Varfod) har givet en ret opbyggelig Skildring af, hvorledes den nuværende, saakaldte bestaaende Tilstand i Kirken er, hvorledes der under Kirkeministeren og nogle Biskopper, som han karakteriserede paa en ganske eiendommelig Maade, staaer et Apparat af Provster og en meget stor Skare af Præster o. s. v. heelt nedad. Dette er den bestaaende Tilstand, og det er denne Tilstand, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 7de Valgkreds (Casfe) har skildret som et meget tungt Apparat. Nu forekommer det mig, at naar ærede Medlemmer indbringe et Forslag om, at de endelig ikke maae blive løsrivne fra denne tunge Tilstand, denne bundne Tilstand, saa ligger deri en ganske mærkelig Modsigelse, idet nemlig de, der städig, saa saare det berøres her i Rigsdagen, fremsalbe de allerstærpeste Debatter og Ønsker om, at der maa løses saa et saa et andet Baand, netop efter at de have løst sig saameget som muligt, komme med et Forslag om at blive bragte ind under den samme bundne Tilstand som den, de heldigvis ere komne ud af. Dette forekommer mig at være en ganske mærkelig Modsigelse; men det berører derpaa, at det ærede Medlem for Maribo Amts 3die Valgkreds (Varfod), som bestylder andre Medlemmer for Uklarhed i dette Spørgsmaal, selv fra en meget gammel Dato bestander sig i en overordenlig Uklarhed i denne Sag, og jeg skal sige Dem, hvori det ligger. Det ligger i et lille Ord i vor Grundlov, som indeholder en i guddommelig og menneskelig Forstand ligestor Usandhed, det er Ordet „Folkekirke“. Disse to Ord „Folk“ og „Kirke“ kunne ikke forenes og stilles sammen, men det er skeet, fordi der er menneskelig Strøbelighed ved Alt, hvad der eksisterer. Men det er nu engang skeet, og det er sikkert, at dette Ord, hvergang der røres ved det, fremkalder store Debatter og næsten uøselige Conflicter, og disse ville albrig kunne løses, før der kommer Klarhed i, at disse to Ting „Kirke“ og „Folk“ ikke i den Forstand kunne bringes sammen; thi Kirken er et Begreb, der omfatter alle Folk og ikke kan omfatte et enkelt Folk. Jeg skal ikke gaae dybere ind derpaa, men vil blot have

sagt, at deri ligger Uklarheden. — Engang var der et Medlem, jeg troer det var det ærede nuværende Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valgkreds (Mugaard), der indbragte et Andragende fra et Samfund, der var stiftet, og da bad om, at dette Samfund maatte blive anerkjendt af Staten. Dengang traadte jeg op og sagde: Ja, naar der er Folk, der endelig paa den Maade ville anerkjendes af Staten, skulle vi imødekomme deres Ønske. Accurat paa samme Standpunkt vil jeg staae nu. Jeg siger: naar de Herrer i aandelige Sager, hvor den største Frihed bør herse, søge at komme ind under Baand og Lænker, saa vil jeg give Dem det faderlige Raad, at De ikke skulle gjøre det, men finde De virkelig i deres Samvittighed, at De gjøre noget Godt derved, og ere De saa begjærlige derefter, skal jeg ikke formene Dem at opnaae, hvad De ansee for tilraadeligt for Deres Vel, jeg skal følge Dem paa ethvert Trin, og hvad De bede om, skal jeg ikke nægte Dem. Men dengang tilloob jeg mig en Bemærkning, hvis Skæbne viser, i hvilken Grad Uklarhed var tilstede, idet de ærede Referenter i Salen ikke engang kunde forstaae dette Punkt saaledes, at det blev stillet klart frem i selve Rigsdagstidenden, og jeg fandt ingen Anledning til dengang at gjøre nogen Forandring deri. Sagen er nemlig den, at det ikke forholder sig saaledes, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 7de Valgkreds (Casfe) siger, at der kun omtales to Slags Samfund i Grundloven; der omtales i Virkeligheden tre; før det første den gode, gamle, saakaldte Folkekirke eller Levningerne, Efterlædensfaberne af Statskirken, som har den Ære og Glæde at understøttes af Staten, og Følgen af denne velvillige Understøttelse er, hvad vi allerede have hørt af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 7de Valgkreds, at den bevæger sig med ualmindelig Tunghed, og af det ærede Medlem for Maribo Amts 3die Valgkreds (Varfod), at det er en Tilstand, der fremkalder saadanne Ubehageligheder som de, der nu ere overgaaede et Medlem af samme og nyligt atter i samme Anledning tre andre Medlemmer. Dette er Følgen af at understøttes af Staten, det er disse Behageligheder, som dette aandelige Samfund har deraf. Dette er det ene Slags Samfund, der bestaaer i Staten. Den anden